

SÈRIE 3

CRITERIS GENERALS

Pregunta 1

S'ha de desenvolupar una de les dues qüestions proposades.

La pregunta val 5 punts que es distribueixen de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per a la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs.

Avaluació dels continguts (3 punts):

No es tracta que l'examinand resolgui la qüestió amb respostes disperses sinó que elabori la seva resposta en forma de tema. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte no indicat expressament en l'enunciat o el text proposat en una de les qüestions, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs (2 punts):

Es valorarà la claredat de l'escriptura, la pertinença de les idees i la capacitat d'establir relacions entre les diferents qüestions proposades.

Pregunta 2

S'ha de desenvolupar un dels dos comentaris proposats

El comentari de text es podrà puntuar amb cinc punts, distribuïts de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per als aspectes metodològics del comentari.

Avaluació dels continguts (3 punts):

El comentari de l'examinand no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests aspectes que no es resolgui en el redactat no sumarà la puntuació que li correspon. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament a l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Aspectes metodològics del comentari (2 punts):

Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'examinand i, en general, els aspectes propis de la redacció. Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure les idees de forma argumentada, establir vincles amb altres elements de l'obra i demostrar els coneixements dels aspectes retòrics de l'obra: mètrica, figures estilístiques, genres, etc.). No s'ha de valorar negativament una estructuració excessivament escolar (context, tema, estructura...). El que cal valorar negativament és que l'examinand prescindi de comentar el text i el prengui com a pretext per a una acumulació d'idees sense cap lligam amb el fragment proposat.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: fluïdesa, adequació del vocabulari, claredat en la redacció i puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

Reducció per errors de llengua

- La reducció de nota ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.
- Es restarà un punt de l'examen si hi ha errors greus d'ortografia, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...
- Es restarà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats usos dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt.
- Si els errors fossin molt greus o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global podria arribar als dos punts.
- No es restarà de la puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de pocs errors lleus.
- Quan s'apliqui una reducció de la nota per alguns dels motius indicats, s'assenyalarà en l'espai destinat a tal efecte.

CRITERIS ESPECÍFICS

OPCIÓ A

[*El temps de les cireres*, de Montserrat Roig]

- a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:
 - Si explica que Natàlia es presenta com un personatge frustrat, distanciat de la família, la qual es troba en plena decadència, i de la seva ciutat, a la qual enyora però que ja no reconeix després d'haver passat dotze anys vivint a França i Anglaterra. (1,5 punt)
 - Si analitza l'evolució de la Natàlia al llarg de la novel·la com si es tractés d'un viatge iniciàtic, de maduració, que culmina amb un gir fonamental en el seu caràcter quan s'adona que fugir i indignar-se amb l'entorn no és la manera de superar les pors sinó ser-ne conscient i assumir-les com a part de la realitat personal, familiar o social. (1,5 punt)

En ambdós casos, es valorarà especialment si l'alumne/-a posa en relació aquests aspectes amb el fil argumental de l'obra, i n'ofereix una paràfrasi articulada i coherent amb el tema de l'enunciat.

[*Terra baixa*, d'Àngel Guimerà]

- b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:
 - Si comenta en què consisteix el sistema binari amb què Guimerà construeix, des del pla simbòlic, els dos mons enfrontats. Per una banda, hi ha la terra baixa dels propietaris rurals del segle XIX, degradada moralment, en decadència econòmica i social, i regida per un sistema de valors corromput per la hipocresia, l'enveja i les passions. Per l'altra, hi ha la terra alta, àmbit de la natura no dominada per la mà de l'home i representada per l'esperit pur del bon salvatge, l'home que viu en harmonia amb l'entorn. Es valorarà si l'alumne/-a identifica i interpreta de manera argumentada algun element del drama que pugui interpretar-se com a símbol relacionat amb aquest sistema de representacions: les muntanyes, els cants i les rondalles, els gossos de l'amo, el llop de l'escena final... (1,5 punt).
 - Si argumenta com aquesta dualitat és l'element que fa evolucionar la trama i desencadena el drama en el moment que una i altra realitats antagòniques i irreconciliables entren en contacte, la qual cosa queda perfectament representada en l'enfrontament entre els dos protagonistes masculins: Sebastià, l'hereu d'una gran propietat rural que es troba arruïnat i ha obligat la seva amistançada, la Marta,

a casar-se amb Manelic, a qui no té mirament d'enganyar; i Manelic, un pastor de les muntanyes essencialment innocent i bonhomíós que, un cop a la plana, mata l'amo per alliberar-se ell mateix i la Marta de la corrupció moralment destructiva de la terra baixa. (1,5 punt)

[Marinero en tierra, de Rafael Alberti]

2. a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:
- Si explica que el poema planteja la manera com Alberti entén el fet artístic, representat pel poeta i el pintor, els quals s'eleven fins a paradisos imaginaris per dur als homes la bellesa i els somnis. Es valorarà especialment si l'alumne/-a, a més de parafrasejar-me les imatges, és capaç de proposar-ne una interpretació argumentada i coherent amb el sentit general del poema o de la poètica de l'autor. (2 punts)
 - Si analitza les característiques mètriques del poema, un sonet, i comenta alguna de les principals figures retòriques, com ara metàfores, personificacions, etc. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

[Nada, de Carmen Laforet]

2. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:
- Si ubica el passatge citat al darrer capítol de la novel·la, quan Andrea decideix abandonar la casa del carrer Aribau, a Barcelona, on ha viscut amb uns familiars per part de mare durant el primer curs acadèmic a la Universitat, el 1939-1940, per traslladar-se a Madrid, acollida per la família d'Ena, una amiga seva de l'alta burgesia barcelonessa el pare de la qual és un empresari d'èxit.
 - Si comenta que l'amistat amb Ena, a qui coneix a la Universitat de Barcelona, és fonamental per a Natàlia perquè la pren com un model de conducta per causa de la seva intel·ligència i seguretat (en aquest sentit, són caràcters oposats), però també perquè la posa en relació amb una família benestant de la ciutat, que al final de la novel·la (com reflecteix aquest passatge) esdevé el factor de trencament definitiu amb l'ambient opressor i decadent en què viu a Barcelona, la qual cosa farà possible que comenci una nova vida a Madrid. (1 punt)
 - Si enumera i descriu alguns trets del caràcter d'Andrea, especialment els que es deixen veure en aquest fragment (com la tendència a la inacció, que en aquest fragment es tradueix en una decisió presa per la intermediació de l'amiga...), prova de trobar els elements essencials que marquen la seva evolució (per exemple, una certa maduresa adquirida al llarg d'aquests anys que es deixa veure en la capacitat de valorar superficialment el passat) i esbossa, encara que sigui resseguint el fil argumental de la novel·la, el seu periple vital des que arribà a Barcelona l'octubre de 1939 fins al moment que és a punt de marxar-ne, el setembre de 1940, per entendre el fragment proposat. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

OPCIÓ B

[*El Aleph*, de Jorge Luís Borges]

- 1.a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:
- Si explica que el fantàstic a *El Aleph* s'aconsegueix no tant amb la manera com caracteritza els personatges o presenta les situacions com amb fantasies metafísiques, que neixen de l'impuls d'entendre els misteris de l'existència amb procediments que s'escapen de la raó lògica i, doncs, que es mantenen al marge del realisme. (1 punt).
 - Si identifica, comenta i il·lustra amb exemples concrets dos aspectes (els enigmes, els jocs de ficció dins de la ficció, el trencament del límit entre ficció i realitat, les remissions internes d'uns textos als altres) o temes relacionats amb el gènere fantàstic (la immortalitat, "El immortal"; els misteris de la mort, "El muerto", "La otra muerte"; l'èxtasi mític i la contemplació de la divinitat, "El Zahir", "El Aleph", "La escritura de dios"...). (2 punts)

[*Lucas de Bohemia*, de Ramón María del Valle-Inclán]

1. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir si l'alumne identifica com a mínim tres temes de la peça (la denúncia de la situació social i política de l'Espanya de la Restauració, el paper de l'intel·lectual en la societat, el pas del temps, la mort, la ceguesa, el sentiment religiós, la condició humana, la vida com a representació i somni, etc.) i és capaç de comentar-los de manera raonada en relació amb l'argument general de l'obra. (1 punt per tema).

[*Visions & Cants*, de Joan Maragall]

2. a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:
- Si comenta l'argument i el sentit del poema, això és, que el poeta contempla dues flors que algú ha arrancat de la planta i ha llençat des del camí i pensa com moriran assecades pel sol, però que, en canvi, el record de la seva bellesa mai no morirà transcendit per l'acte de creació, que és el poema (1 punt). Es valorarà, també, si l'alumne/-a és capaç de comentar-lo en relació amb alguna de les característiques de la secció a què pertany, «*Intermezzo*», com ara, per exemple, que els poemes que s'hi inclouen, de signe divers, són, com aquest, composicions breus, de caràcter líric i to generalment reflexiu (0,5 punts).
 - Si argumenta que les flors són en aquest poema un símbol a partir del qual Joan Maragall es refereix a la seva concepció de la poesia i del poeta, representada per les característiques que li atribueix: la bellesa efímera, la innocència, l'espontaneïtat de la contemplació... (0,75 punts)
 - Si n'analitza els principals aspectes formals: tres estrofes de quatre versos decasíl·labs (els senars) i hexasíl·labs (els parells, excepte el vers 8è, que és decasíl·lab), de rima consonant encadenada. (0,75 punts)

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

[La plaça del Diamant, de Mercè Rodoreda]

2. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:
- Si comenta que el fragment correspon al primer capítol de la novel·la quan la Natàlia balla a la plaça del Diamant amb en Quimet, que esdevindrà el seu marit. Es valorarà especialment si l'alumne/-a proposa una interpretació coherent i argumentada del passatge i dels elements que es poden llegir en clau simbòlica (la cinta, el filferro): iniciació sexual de Natàlia, la innocència de Natàlia en oposició al caràcter dominant i anul·lador de Quimet... (1 punt)
 - Si explica que els noms tenen una dimensió simbòlica. Així, pot comentar, per exemple, l'etimologia del nom Natàlia ('naixement', el qual conté el motiu bàsic de l'evolució del personatge en la novel·la, en el sentit que el canvi, ja des d'aquest passatge, s'expressa en termes de naixement), o el sentit i les implicacions del sobrenom Colometa (substitució i anul·lació de la personalitat). (1 punt)
 - Si explica que la veu narrativa correspon a la de la protagonista i n'identifica alguna característiques: que és en primera persona; que parla en passat; que transfereix a la sintaxi (on predomina la juxtaposició, les repeticions, les freses breus...) la innocència del personatge, etc. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.